

בעקבות החלטת מרכז הליכוד: הסכנה שבסיפוח

ד"ר עידו זלקוביץ*

ינואר 2018

בתקופה האחרונה, החלו להישמע ביתר עוז קולות הקוראים לסיפוח יהודה ושמרון למדינת ישראל. צעד זה, עלול לגרום נזק אסטרטגי מהותי למדיניות-החוץ הישראלית. זאת, עוד לפני הדיון אודות הנזק שמהלך כזה יגרום ליציבות הפוליטית והביטחונית בתוך מדינת ישראל ובמזרח התיכון.

לפי נתוני המנהל האזרחי, בשטחי הגדה המערבית אמורים להתגורר כ-2.9 מיליון פלסטינים, אומנם הדמוגרפים חלוקים על נתון זה, אך ללא שום צל ספק מדובר ביותר מ-2.5 מיליון בני אדם, שבין הנרטיב הלאומי שלהם והרצון להיות חלק ממדינה יהודית ודמוקרטית אין דבר וחצי דבר. יתר על כן, יש להבין שהמרחב הפוליטי הפלסטיני מתחלק בין תומכי פת"ח, חזית עממית לאנשי החמאס והג'האד האסלאמי. בלשון אחר, הפיצול הפוליטי בצד הפלסטיני, מטיל צל כבד של ספק על האפשרות של הפלגים הפלסטינים, אשר רובם מוכרים כארגוני טרור על ידי מדינות המערב, להתאחד ולקיים הרמוניה בינם לבין עצמם, ובינם לבין המדינה הישראלית המספחת. אפשרות סבירה יותר היא יצירה של תהליך "בלקינזציה" בעל ממד אלים ביהודה ושמרון, שעלול לזלוג אל תוך תחומי מדינת ישראל.

מההיבט הכלכלי, משמעת הסיפוח הוא יצירת האחדה בין הכלכלה הישראלית המתקדמת לכלכלה הפלסטינית הנכשלת. נכון להיום, על אף הקשר ההדוק בין הכלכלות, הן מתנהלות בנפרד, וצורכי הכלכלה הפלסטינים אינם באים לידי ביטוי בשיקולים כלכליים של מדינת ישראל. בהקשר זה, יש לציין כי הכלכלה הפלסטינית ברובה נשענת על מגזרים לא יצרניים, כמו מגזר ציבורי מנופח לצד תעשייה מסורתית ומסחר זעיר. פוטנציאל הצמיחה הגדול של הכלכלה הפלסטינית דורש את התנהלותה באופן עצמאי, באופן המנהל קשר שוטף עם הכלכלה הישראלית, אך מתנהל במנותק ממנה.

בנוסף מבחינה מדינית, סיפוח יביא לשליטה ישירה על יהודה ושמרון תוך יצירת שתי מערכות חוק נפרדות לשני העמים וקבלת אחריות ישראלית ישירה על ניהול חייהם האזרחיים של הפלסטינים תושבי הגדה המערבית. בעצם יצירתה של מערכת חוקים נפרדת, יש בכדי לתת תוקף לטענותיהם של גורמים בתנועת החרמות ה-BDS, המנהלים מערכה דיפלומטית וכלכלית כנגד מדינת ישראל.

כבר היום מנהלת תנועת החרמות ה-BDS, קמפיין אגרסיבי כנגד מדינת ישראל, בו היא טוענת למעשה לקיום מדיניות אפרטהייד ישראלית בגדה המערבית. טענה זאת, אשר אין לה יסוד מבחינה משפטית, תהפוך לנכונה במידה שסיפוח שטחי הגדה המערבית לישראל ושהתושבים היהודים של יהודה ושמרון ויישוביהם יכנסו תחת החוק הישראלי, בעוד התושבים הפלסטינים יחיו תחת מערכת חוק אחרת. מהלך מסוג זה יאתגר גם את הרשות הפלסטינית, שתבקש להתפרק ותחל במאבק לסיפוח כולל תוך קבלת זכויות אזרח מלאות, על מנת ליצור תרחיש של מדינה דו-לאומית בשטח שבין הים לנהר, בו מתקיים רוב פלסטיני.

המשמעות הפרקטית של סיפוח היא תסבוכת מדינית עמוקה למדינת ישראל, ולא רק בעיה תדמיתית. סיפוח מלא של השטחים יעמיד את מדינת ישראל בין בחירה ערכית בהמשך קיומה כמדינה יהודית ודמוקרטית ברוח חזון האבות המייסדים ומגילת העצמאות לבין מדינה דו-לאומית במקרה הטוב, ומדינה המקיימת מערכות חוק נפרדות עבור אזרחיה, באופן הסותר את הרעיון הדמוקרטי.

* ד"ר עידו זלקוביץ' הוא עמית מדיניות במכון מיתוים וראש תחום לימודי המזרח התיכון במכללה האקדמית עמק יזרעאל.